

V Bruseli 15. januára 2020
(OR. en)

5269/20

ECOFIN 18
FIN 16
FSTR 4
REGIO 5
CLIMA 10
ENV 23
ENER 9
TRANS 19
SUSTDEV 2
AGRI 18
COMPET 10
IND 6
MI 10

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Jordi AYET PUIGARNAU, riaditeľ, v zastúpení generálneho tajomníka Európskej komisie
Dátum doručenia:	15. januára 2020
Komu:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generálny tajomník Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	COM(2020) 21 final
Predmet:	OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV Investičný plán pre udržateľnú Európu Investičný plán európskeho ekologického dohovoru

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2020) 21 final.

Príloha: COM(2020) 21 final

V Bruseli 14. 1. 2020
COM(2020) 21 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Investičný plán pre udržateľnú Európu

Investičný plán európskeho ekologického dohovoru

1. ÚVOD

Európsky ekologický dohovor je reakciou Európskej únie na klimatické a environmentálne výzvy, ktorých riešenie je hlavnou úlohou súčasnej generácie. Ide o novú stratégiu rastu, ktorej cieľom je transformovať EÚ na spravodlivú a prosperujúcu spoločnosť s moderným a konkurencieschopným hospodárstvom, ktoré efektívne využíva zdroje, kde budú do roku 2050 čisté emisie skleníkových plynov na nule, kde sa chráni životné prostredie a zdravie občanov a kde hospodársky rast nezávisí od využívania zdrojov.

Investičný plán pre udržateľnú Európu je investičným pilierom európskeho ekologického dohovoru. Udržateľná Európa si vyžaduje značné investičné úsilie vo všetkých odvetviach hospodárstva. Dosahovanie cieľových hodnôt v oblasti klímy a energetiky stanovených na rok 2030¹ si vyžiada dodatočné investície vo výške 260 miliárd EUR ročne do roku 2030². Komisia už oznámila svoj zámer predložiť plán spolu s posúdením jeho vplyvu v záujme ďalšieho zvýšenia ambícií EÚ v oblasti klímy na rok 2030, pričom na dosiahnutie širších environmentálnych a sociálnych cieľov, ktoré si EÚ stanovila, budú potrebné dodatočné investície³.

Záujem investorov o udržateľné príležitosti s merateľným vplyvom je na vzostupe. Ročná celosvetová emisia zelených dlhopisov sa od roku 2016 strojnásobila, pričom podľa nedávnych odhadov dosiahla v roku 2019 približne 225 miliárd EUR. Treba vytvoriť rámec, ktorý by preklenul medzeru medzi cieľmi politiky a značnými finančnými zdrojmi zo súkromného sektora, ktoré máme k dispozícii.

Investičný plán pre udržateľnú Európu zmobilizuje v nadchádzajúcom desaťročí prostredníctvom rozpočtu EÚ a súvisiacich nástrojov prinajmenšom 1 bilión EUR súkromných a verejných udržateľných investícií. Predkladá sa v ňom komplexný rámec na zabezpečenie prechodu k udržateľnosti v každom kúte EÚ. Tento rámec sa zameria na investície do klímy a životného prostredia, ako aj sociálne investície, pričom sociálne investície sa budú vynakladať, pokiaľ budú súvisieť s udržateľnou transformáciou.

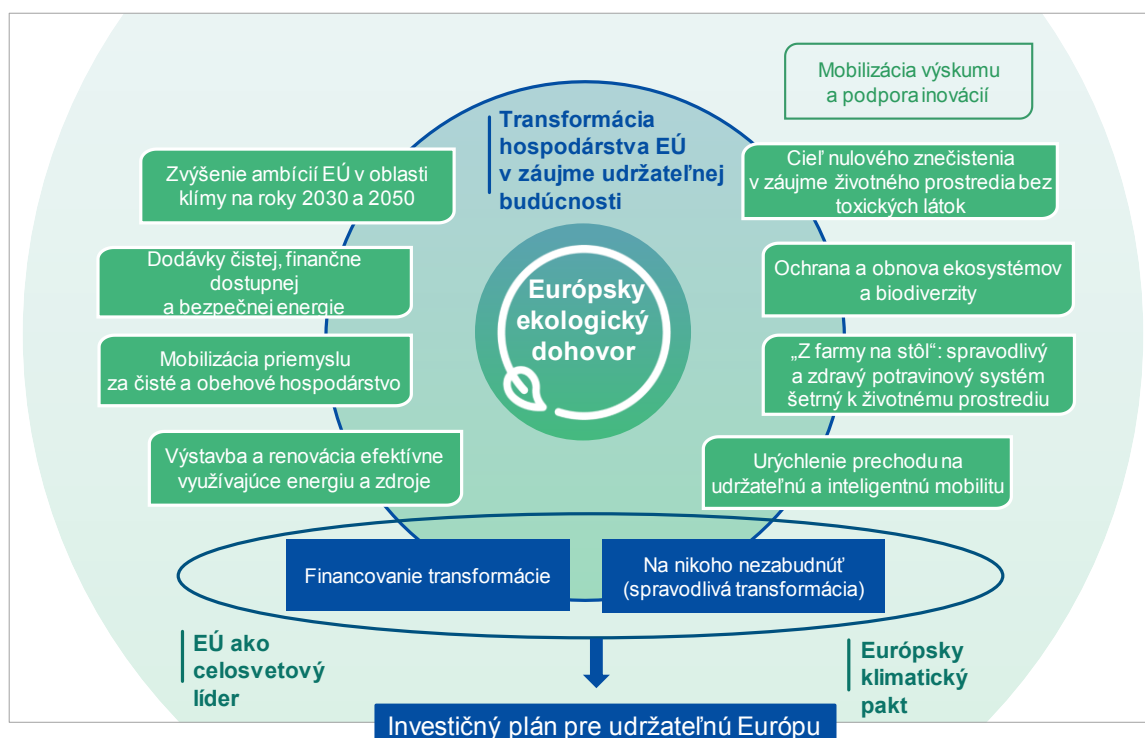
Na zvládnutie budúcich výziev je však potrebné vynaložiť viac úsilia. Súkromní aktéri budú musieť takisto poskytnúť určitý objem prostriedkov. Tým, že Komisia spája súbor nových politických iniciatív s posilnenými záväzkami týkajúcimi sa existujúcich nástrojov v jednotnom politickom rámci, poskytuje nový politický impulz pre túto oblasť a zabezpečuje väčší vplyv a súdržnosť rámca EÚ pre udržateľné investície. Komisia bude pokračovať v práci na tom, ako ďalej mobilizovať zdroje na dosiahnutie cieľov ekologického dohovoru.

¹ Hlavné cieľové hodnoty na rok 2030 sú: aspoň 40 % zníženie emisií skleníkových plynov (od úrovne z roku 1990), aspoň 32 % podiel energie z obnoviteľných zdrojov a zvýšenie energetickej efektívnosti aspoň o 32,5 %.

² V porovnaní so základným scenárom: *Spoločne pri dosahovaní cieľov energetickej únie a opatrení v oblasti klímy – Položenie základov pre úspešný prechod na čistú energiu*, [COM(2019) 285].

³ Komisia odhaduje, že mimo rámca opatrení súvisiacich s klímou sa veľký nedostatok udržateľných investícií v oblasti životného prostredia pohybuje v rozmedzí od 100 miliárd do 150 miliárd EUR ročne, a to vrátane investícií do ochrany životného prostredia a riadenia zdrojov. Pokiaľ ide o sociálne investície, pracovná skupina na vysokej úrovni pre investície do sociálnej infraštruktúry odhaduje, že na cenovo dostupné bývanie, zdravotnú a dlhodobú starostlivosť, vzdelávanie a celoživotnú odbornú prípravu bude potrebných ďalších 142 miliárd EUR ročne. Tieto náklady nesúvisia s nákladmi, ktoré slúžia iba na podporu ekologickej transformácie.

Obrázok č. 1: Investičný plán európskeho ekologického dohovoru

Investičný plán pre udržateľnú Európu umožní prechod na klimaticky neutrálne a ekologické hospodárstvo v rámci týchto troch rozmerov:

- **Po prvé, vďaka plánu sa z rozpočtu EÚ v priebehu nadchádzajúceho desaťročia zmobilizuje prinajmenšom 1 bilión EUR udržateľných investícií.** Z rozpočtu EÚ sa na klímu a životné prostredie vyčlení väčší podiel verejných výdavkov než kedykoľvek predtým. Plán podnieti súkromné financovanie prostredníctvom záruk a napomôže spravodlivú transformáciu tým, že uľahčí investície verejného sektora v regiónoch, na ktoré má transformácia najvýraznejší vplyv, pomocou Mechanizmu spravodlivej transformácie.
- **Po druhé, vytvorí sa podporný rámec pre súkromných investorov a verejný sektor.** Jeho cieľom bude zabezpečenie nákladovo efektívnej, ako aj sociálne vyváženej a spravodlivej transformácie. Finančné inštitúcie a súkromní investori musia mať k dispozícii nástroje na náležitú identifikáciu udržateľných investícií. Kľúčom k mobilizácii ich finančnej kapacity bude najmä taxonómia EÚ, dodržiavanie zásady prvoradosti energetickej efektívnosti či overovanie udržateľnosti. Pokiaľ ide o verejný sektor, európsky semester, preskúmanie realizácie politík v oblasti životného prostredia, národné energetické a klimatické plány v rámci energetickej únie, ako aj plány požadované podľa odvetvových právnych predpisov v oblasti životného prostredia (napr. o odpade, vode, biodiverzite a ovzduší) umožnia riadne identifikovať investičné potreby.
- **Po tretie, plán bude poskytovať cielenú podporu verejným správam a predkladateľom projektov pri určovaní, štruktúrovaní a realizácii udržateľných projektov.** Posilní sa podpora subjektov verejného sektora pri posudzovaní finančných potrieb a plánovaní následných investícií, ako aj priama podpora pre verejných a súkromných predkladateľov projektov.

Obrázok č. 2: Investičný plán pre udržateľnú Európu

Investičný plán pre udržateľnú Európu prispieva k plneniu cieľov udržateľného rozvoja. To je v súlade so záväzkom ohláseným v oznámení o európskom ekologickom dohovore, podľa ktorého sa ciele udržateľného rozvoja stanú ústredným prvkom tvorby politiky a činností EÚ.

2. INVESTIČNÉ VÝZVY

Prechod na klimaticky neutrálne a environmentálne udržateľné hospodárstvo odolné proti zmene klímy si vyžiada značné investície. Dosiahnutie súčasných cieľových hodnôt v oblasti klímy a energetiky na rok 2030 si vyžaduje dodatočné ročné investície vo výške 260 miliárd EUR⁴. Táto suma zahŕňa predovšetkým investície súvisiace s energetikou, ako aj investície do budov a odvetvia dopravy (vozidiel)⁵. Najvyššie priemerné investičné potreby podľa odvetvia⁶ sú zaznamenané pri renovácii budov. Tieto investičné toky by bolo potrebné dlhodobo udržať.

⁴ V porovnaní so základným scenárom – COM(2019) 285.

⁵ Pokiaľ ide o dopravu, údaje zahŕňajú celkové investičné výdavky na mobilné aktíva, ale nie investície do infraštruktúry a systémov uľahčujúcich spoločné využívanie vozidiel atď. Tieto číselné údaje nezahŕňajú predpokladané aktualizované náklady na technológie použité v dlhodobej stratégii.

⁶ Tieto odhady treba považovať za konzervatívne odhady. V dôsledku súčasného nedostatku údajov v nich nie sú zahrnuté dôležité investičné potreby v oblasti poľnohospodárstva či adaptácie na zmenu klímy alebo ochrany a obnovy ekosystémov a biodiverzity.

Významné investície budú potrebné aj v iných odvetviach, najmä v poľnohospodárstve, na riešenie rozsiahlejších environmentálnych výziev vrátane straty biodiverzity a znečistenia, ochrany prírodného kapitálu a podpory obehového a modrého hospodárstva, ako aj na ľudský kapitál a sociálne investície súvisiace s transformáciou.

Digitalizácia je kľúčovým prvkom ekologického dohovoru. Značné investície do európskych strategických digitálnych kapacít, ako aj do rozvoja a rozsiahleho zavádzania špičkových digitálnych technológií prinesú inteligentné, inovatívne a prispôsobené riešenia problémov súvisiacich s klímou.

Plán oznámený v rámci európskeho ekologického dohovoru, ktorý je zameraný na zvýšenie cieľových hodnôt EÚ v oblasti znižovania emisií skleníkových plynov do roku 2030, sa premietne do ešte väčších investičných potrieb. V podrobnej analýze vypracovanej na podporu dlhodobej strategickej vízie Komisie pre klimaticky neutrálne hospodárstvo EÚ sa už uviedlo, že prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo si môže vyžadovať dodatočné investície až do výšky 2 % HDP do roku 2040. To môže byť potrebné na dosiahnutie vyššej ambície už do roku 2030.

3. FINANCOVAŤ: MOBILIZÁCIA UDRŽATEĽNÝCH INVESTÍCIÍ ZO VŠETKÝCH ZDROJOV

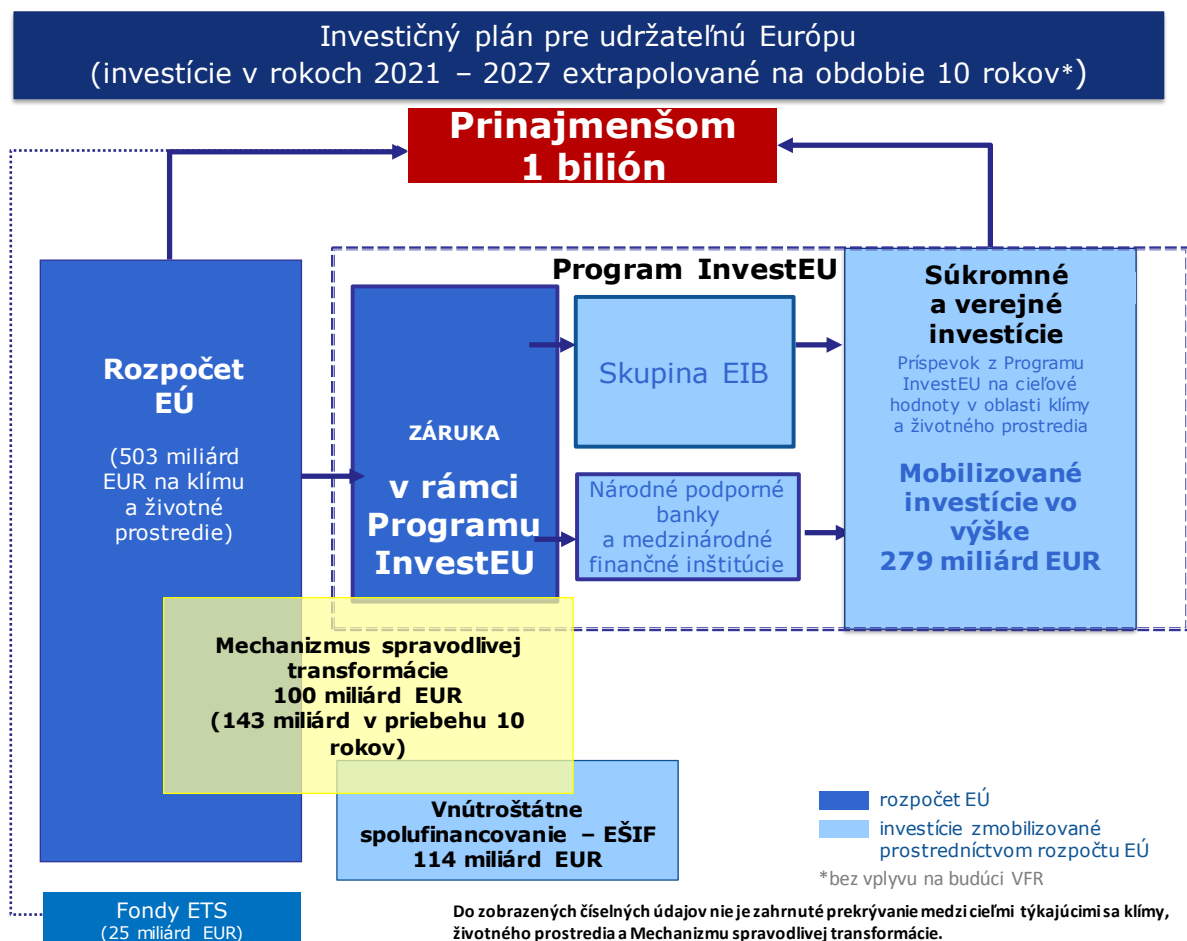
Investičný plán pre udržateľnú Európu, t. j. investičný pilier európskeho ekologického dohovoru, v nadchádzajúcom desaťročí zmobilizuje prinajmenšom 1 bilión EUR udržateľných investícií. Táto finančná suma vyčlenená na ekologickú transformáciu sa získa z výdavkov v rámci dlhodobého rozpočtu EÚ, z ktorého sa štvrtina vyčlení na ciele súvisiace s klímou, vrátane výdavkov na životné prostredie, ktorých výška sa odhaduje na 39 miliárd EUR. Okrem toho sa vďaka plánu podnieti dodatočné súkromné financovanie prostredníctvom pákového účinku rozpočtovej záruky EÚ v rámci Programu InvestEU.

Okrem výdavkov EÚ súvisiacich s opatreniami v oblasti klímy a politikou v oblasti životného prostredia zahŕňa investičný plán pre udržateľnú Európu aj sumy použité v rámci Mechanizmu spravodlivej transformácie na pomoc regiónom, na ktoré má transformácia najvýraznejší vplyv.

Európska investičná banka sa stane klimatickou bankou Únie. Oznámila, že bude postupne zvyšovať podiel svojich finančných prostriedkov určených na opatrenia v oblasti klímy a udržateľnosť životného prostredia na 50 % svojich operácií v roku 2025. Zásadný význam bude mať aj spolupráca s inými finančnými inštitúciami.

Hoci tento príspevok poukazuje na záväzok EÚ financovať európsky ekologický dohovor, nebude stačiť na uvoľnenie potrebných investícií. Budú potrebné aj značné príspevky z vnútroštátnych rozpočtov a zo súkromného sektora.

Obrázok č. 3: Finančné prvky, ktoré predstavujú sumu najmenej 1 bilión EUR vyčlenenú na nadchádzajúce desaťročie⁷ v rámci investičného plánu pre udržateľnú Európu

⁷ Odhadované údaje predstavujú jednoduchú extrapoláciu na obdobie 10 rokov zodpovedajúce návrhu Komisie o viacročnom finančnom rámci (VFR) na roky 2021 – 2027 bez toho, aby bol dotknutý budúci VFR na obdobie po roku 2027, pričom sa predpokladá, že ambície v oblasti klímy ostanú aspoň na súčasnej úrovni.

Ako sa z rozpočtu EÚ v nadchádzajúcom desaťročí zmobilizuje prinajmenšom 1 bilión EUR?

Mobilizácia prinajmenšom 1 bilióna EUR v nadchádzajúcom desaťročí si vyžaduje kombináciu finančných prostriedkov poskytnutých z rozpočtu EÚ v súlade s návrhom Komisie a ďalších verejných a súkromných investícií, ktoré pritiahne rozpočet EÚ.

Výdavky na klímu a životné prostredie v rámci rozpočtu EÚ budú predstavovať sumu 503 miliárd EUR poskytnutú v období 2021 až 2030 v súlade s cieľom zohľadňovania problematiky klímy na úrovni 25 % navrhnutým vo viacročnom finančnom rámci (VFR) na roky 2021 – 2027, do ktorej sú zahrnuté aj výdavky na životné prostredie v rámci všetkých programov⁸. **To povedie k ďalšiemu vnútroštátnemu spolufinancovaniu vo výške 114 miliárd EUR** vyčlenenému v tomto časovom rámci na klímu a životné prostredie.

Z Fondu InvestEU sa zmobilizujú súkromné a verejné investície do klímy a životného prostredia vo výške približne 279 miliárd EUR na obdobie 2021 – 2030 poskytnutím rozpočtovej záruky EÚ na zníženie rizika spojeného s finančnými a investičnými operáciami.

Aby sa na nikoho nezabudlo, **Mechanizmus spravodlivej transformácie** bude zahŕňať financovanie z rozpočtu EÚ, spolufinancovanie z členských štátov, ako aj príspevky z Fondu InvestEU a od EIB, aby sa podarilo **dosiahnuť investície vo výške 100 miliárd EUR, ktoré sa majú zmobilizovať v období 2021 – 2027** a ktoré v rámci extrapolácie počas 10 rokov dosiahnu sumu 143 miliárd EUR určenú na zabezpečenie spravodlivej transformácie.

Z inovačného fondu a fondu na modernizáciu, ktoré nie sú súčasťou rozpočtu EÚ, ale financujú sa prostredníctvom časti príjmov z obchodovania s emisnými kvótami formou aukcie v rámci systému obchodovania s emisiami, **sa poskytne minimálne 25 miliárd EUR** na prechod EÚ ku klimatickej neutralite.

3.1. Vyššia ambícia rozpočtu EÚ a súvisiacich programov

Komisia vo svojom návrhu nasledujúceho viacročného finančného rámca EÚ navrhla zvýšiť ambície súvisiace s klímou na úroveň 25 %. Komisia vyzýva Európsky parlament a Radu, aby v prebiehajúcich rokovaniach zachovali aspoň túto úroveň ambícií.

Rôzne programy, ktoré Komisia navrhla v nasledujúcom viacročnom finančnom rámci EÚ, budú zahŕňať osobitné opatrenia na posilnenie prepojenia medzi plnením rozpočtu EÚ a cieľom ekologickejšej a bezuhlíkovej Európy, napríklad:

- Očakáva sa, že z Kohézneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja sa v priebehu nasledujúcich 7 rokov (2021 – 2027) investuje do projektov súvisiacich s klímou a životným prostredím prinajmenšom 108 miliárd EUR, čo je viac ako 30 % celkového objemu prostriedkov.
- V rámci budúcej spoločnej poľnohospodárskej politiky sa na podporu cieľov súvisiacich s klímou vyčlení 40 % celkového objemu prostriedkov. Všetky priame platby budú podmienené vyššími environmentálnymi a klimatickými požiadavkami.

⁸ Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka, Európsky poľnohospodársky záručný fond, Európsky fond regionálneho rozvoja, Kohézny fond, Horizont Európa a prostriedky z programu Life.

- Prinajmenšom 35 % rozpočtu programu Horizont Európa (očakáva sa, že dosiahne výšku 35 miliárd EUR) sa vyčlení na podporu cieľov v oblasti klímy. Okrem toho Komisia v poslednom roku programu Horizont 2020 pripravuje ďalšiu výzvu vo výške približne 1 miliardy EUR vyčlenenej na priority stanovené v ekologickom dohovore, a to nad rámec existujúcich rozpočtových prostriedkov vo výške 1,35 miliardy EUR v roku 2020.
- Objem prostriedkov v rámci programu LIFE sa zvýši o 72 % v porovnaní s obdobím 2014 – 2020, a to na 5,4 miliardy EUR. Viac ako 60 % celkového objemu prostriedkov sa vyčlení na ciele v oblasti klímy, a to vrátane 0,95 miliardy EUR na opatrenia v oblasti klímy, 1 miliardy EUR na prechod na čistú energiu a 2,15 miliardy EUR na prírodu a biodiverzitu.
- Prinajmenšom 60 % rozpočtu Nástroja na prepájanie Európy (podpora dopravných, energetických a digitálnych infraštruktúr) bude nasmerovaných na podporu cieľov v oblasti klímy.
- Z Európskeho sociálneho fondu plus sa podporí zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikácia odhadom 5 miliónov ľudí, ktorí by mali byť zamestnaní na ekologických pracovných pozíciách a v ekologickom hospodárstve.

Rozpočet EÚ prispeje k dosiahnutiu cieľov v oblasti klímy aj z hľadiska príjmov. Komisia predložila v máji 2018 návrh rozhodnutia o vlastných zdrojoch, ktorý obsahuje súbor nových vlastných zdrojov. Jedným z jeho kľúčových prvkov je vlastný zdroj pochádzajúci z nerecyklovaného odpadu z plastových obalov, ktorý prispeje k dosiahnutiu cieľov pre celú EÚ stanovených v stratégii v oblasti odpadu. Navyše by sa podľa návrhu Komisie do rozpočtu EÚ pridelo ako vlastný zdroj 20 % príjmov z aukcií v rámci systému EÚ na obchodovanie s emisiami (ETS).

Okrem toho sa z Fondu na modernizáciu systému EÚ na obchodovanie s emisiami a inovačného fondu, ktoré sú financované mimo dlhodobého rozpočtu EÚ, nasmerujú dodatočné peňažné prostriedky na ekologickú transformáciu. Inovačný fond bude podporovať investície do rozširovania prielomových nízkouhlíkových technológií a procesov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov, ako aj v energeticky náročných priemyselných odvetviach vrátane zachytávania, využívania a ukladania oxidu uhličitého a uskladňovania energie. Cieľom je zdieľať inovačné riziko s predkladateľmi projektov, aby sa podporili priekopnícke projekty s vysokou mierou inovácie a zabezpečilo svetové prvenstvo európskeho priemyslu v oblasti týchto čistých technológií. Komisia v súčasnosti pripravuje prvú výzvu na predkladanie návrhov týkajúcich sa inovačného fondu, ktorá by sa mala zverejniť v polovici roku 2020 s objemom 1 miliardy EUR. V nasledujúcich mesiacoch sa uskutočnia viaceré semináre s cieľom osloviť predkladateľov projektov a iných súkromných a verejných investorov a vypracovať súbor efektívnych výberových kritérií. Z fondu na modernizáciu sa podporia investície do modernizácie odvetvia energetiky a širších energetických systémov, čím sa zvýši energetická efektívnosť v 10 členských štátoch s nižšími príjmami. Z týchto prostriedkov sa tiež môže podporiť rekvalifikácia a zvyšovanie úrovne zručností dotknutých osôb. Komisia čoskoro uskutoční konzultácie o vykonávacích pravidlách pre fond na modernizáciu. Komisia preskúma oba nástroje v rámci revízie systému EÚ na obchodovanie s emisiami a zváži pridelenie dodatočných príjmov v rámci rozpočtu EÚ na posilnenie financovania spravodlivej transformácie.

V súlade s oznámením o európskom ekologickom dohovore Komisia v záujme zvýšenia cieľových hodnôt EÚ v oblasti znižovania emisií skleníkových plynov na rok 2030 predloží do leta 2020 plán spolu s posúdením jeho vplyvu, v ktorom uvedie aj analýzu investičných potrieb. V závislosti od jeho výsledku by mohlo byť vhodné zvážiť možné zmeny cieľových hodnôt súvisiacich s klímou v nasledujúcom viacročnom finančnom rámci.

Komisia:

- bude v priebehu medziinštitucionálnych rokovaní obhajovať vysoké ambície v oblasti klímy, a to prinajmenšom na úrovni 25 % viacročného finančného rámca.
- bude zlepšovať systém sledovania pokroku pri dosahovaní tejto cieľovej hodnoty.

3.2. Združovanie súkromných investícií prostredníctvom Programu InvestEU

Niektoré investície, ktoré sú pre transformáciu potrebné, so sebou nesú väčšie riziko, než je súkromný sektor sám schopný znášať. V takomto prípade sa na znižovanie rizík projektov a mobilizáciu súkromného financovania môžu cieľovým spôsobom použiť verejné finančné prostriedky. Poskytnutím záruky z rozpočtu EÚ na čiastočné krytie rizika finančných a investičných operácií zmobilizuje Program InvestEU (nástupca Európskeho fondu pre strategické investície) a 13 ďalších finančných nástrojov EÚ za sedem rokov sumu 650 miliárd EUR. Na podporu cieľov európskeho ekologického dohovoru je potrebné naplno využiť potenciál Programu InvestEU. Preto je v rámci prebiehajúcich medziinštitucionálnych rokovaní nevyhnutné dosiahnuť ambiciózny cieľ v oblasti klímy, ktorý bol stanovený pre Program InvestEU. Komisia navrhla cieľ na úrovni aspoň 30 %, ktorý by v období od roku 2021 do roku 2027 stimuloval investície v oblasti klímy vo výške približne 195 miliárd EUR, t. j. takmer 28 miliárd EUR ročne a 280 miliárd EUR počas desiatich rokov.

Program InvestEU podporí udržateľné investície vo všetkých hospodárskych odvetviach. Takisto rozšíri udržateľné postupy medzi súkromnými a verejnými investormi. Komisia predloží metodiku sledovania klímy na meranie prínosu konkrétnych finančných a investičných operácií k cieľom programu v oblasti klímy a životného prostredia. Okrem toho zavedie metódu „overovania udržateľnosti“, na základe ktorej budú predkladatelia projektov presahujúcich určitú veľkosť povinní posúdiť environmentálny, klimatický a sociálny vplyv týchto projektov. Keďže tieto metódy budú uplatňovať všetci implementujúci partneri Programu InvestEU (skupina Európskej investičnej banky, národné podporné banky a inštitúcie, medzinárodné finančné inštitúcie) a budú slúžiť ako referenčný bod aj pre súkromných investorov a finančných sprostredkovateľov, ktorí sa na programe zúčastňujú, očakáva sa, že budú presahovať rámec Programu InvestEU. Tieto metódy budú náležitým spôsobom využívať celounijný klasifikačný systém pre environmentálne udržateľné hospodárske činnosti („taxonómia EÚ“).

Komisia:

- v druhej polovici roku 2020 podporí sledovanie pokroku v oblasti klímy a životného prostredia a usmernenia k overovaniu udržateľnosti. V týchto usmerňovacích dokumentoch sa vhodným spôsobom použijú kritériá stanovené v taxonómii EÚ po nadobudnutí jej účinnosti.
- vypracuje v spolupráci s implementujúcimi partnermi Programu InvestEU finančné produkty zamerané na environmentálnu, klimatickú a sociálnu udržateľnosť, ktoré sa majú zaviesť v rámci Programu InvestEU.

3.3. Príspevok Európskej investičnej banky a mobilizácia ďalších finančných inštitúcií

Pri financovaní prechodu na uhlíkovo neutrálne udržateľné hospodárstvo zohráva kľúčovú úlohu aj Európska investičná banka (EIB). Využíva svoje vlastné zdroje a rozpočtovú podporu EÚ v rámci rôznych programov a nástrojov na financovanie opatrení v oblasti klímy a environmentálnych investícií v rámci EÚ aj mimo nej. V roku 2018 takmer 30 % podpísaných operácií EIB prispelo k opatreniam v oblasti klímy, podpore investícií do zmierňovania zmeny klímy a adaptácie na túto zmenu, nízkouhlíkovému rastu a rastu odolnému voči zmene klímy. EIB očakáva, že v roku 2019 bol tento príspevok v rozmedzí 28 – 31 %. Očakáva sa, že EIB počas desaťročného trvania investičného plánu EÚ pre udržateľnú Európu poskytne, okrem úverových mandátov v rámci EÚ, približne 600 miliárd EUR na investície v oblasti klímy vo všetkých členských štátoch.

Úloha EIB sa pri financovaní udržateľnej transformácie rozšíri po tom, ako stane klimatickou bankou EÚ. EIB postupne zvýši podiel svojich finančných prostriedkov určených na opatrenia v oblasti klímy a environmentálnu udržateľnosť, aby v roku 2025 dosiahol 50 % a aby sa tento objem udržal aj v ďalších rokoch. Toto financovanie bude z veľkej časti realizované v rámci Programu InvestEU, ktorý EIB umožní zapojiť sa do inovatívnejších projektov s vyššou pridanou hodnotou politiky tým, že pokryje časť rizík finančných a investičných operácií. Skupina EIB okrem toho do konca roka 2020 zosúladí všetky svoje finančné činnosti so zásadami a cieľmi Parížskej dohody. Prvým krokom týmto smerom bolo prijatie novej úverovej politiky v oblasti energetiky 14. novembra 2019, ktorá uprednostňuje úvery v oblasti energetickej efektívnosti, energie z obnoviteľných zdrojov, nových zelených technológií a nových druhov energetickej infraštruktúry potrebnej pre budúci nízkouhlíkový energetický systém. Revidovaná politika poskytovania úverov v oblasti energetiky takisto po roku 2021 predpokladá postupné ukončovanie podpory energetických projektov závislých od fosílnych palív, a to najmä pokiaľ ide o všetky projekty v oblasti infraštruktúry, ktoré využívajú zemný plyn.

Pri financovaní udržateľnosti v súlade s politickými cieľmi EÚ budú čoraz významnejšiu úlohu zohrávať ďalšie medzinárodné a vnútroštátne finančné inštitúcie. Komisia s nimi preto bude úzko spolupracovať, aby preskúmala, ako by sa ich činnosti mohli užšie zosúladiť s cieľmi európskeho ekologického dohovoru.

Komisia:

- zabezpečiť, aby operácie EIB financované v rámci úverových mandátov EÚ poskytovali vysokú doplnkovosť, a to z hľadiska zahrnutých odvetví, ako aj rizikového profilu financovaných projektov. K tomu zásadne prispeje posilnenie systému podávania správ a monitorovania vrátane metodiky sledovania zmeny klímy.
- nadviaže spoluprácu s ďalšími medzinárodnými a vnútroštátnymi finančnými inštitúciami s cieľom lepšie zosúladiť ich činnosti s cieľmi európskeho ekologického dohovoru.

4. UMOŽNIŤ: VYTVORENIE RÁMCA PRE VEREJNÉ A SÚKROMNÉ INVESTÍCIE

V európskom ekologickom dohovore sa stanovuje jasné smerovanie komplexného politického rámca pre transformáciu hospodárstva EÚ. Cieľ týkajúci sa klimatickej neutrality do roku 2050 bude zakotvený v právnych predpisoch a znižovanie emisií skleníkových plynov do roku 2030 bude ambicióznejšie. Politiky, ktoré sú súčasťou európskeho ekologického dohovoru, budú na zníženie externých vplyvov používať kombináciu regulácie a stimulov a budú uplatňovať zásadu „znečisťovateľ platí“, aby sa náklady pre spoločnosť premietli do investičných rozhodnutí. Preskúma sa systém EÚ na obchodovanie s emisiami, ktorý bude naďalej pomáhať zabezpečovať účinnú tvorbu cien uhlíka. Osobitné iniciatívy sa budú zaoberať regulačnými prekážkami v jednotlivých odvetviach, ako sú prekážky financovania a realizácie investícií do energetickej efektívnosti v odvetví budov. Na to, aby sa náklady udržali na nízkej úrovni a zavádzali sa inovácie, sú potrebné aj konkurencieschopné a integrované trhy. K investíciám verejného a súkromného sektora do prelomových inovácií na podporu európskeho ekologického dohovoru podobne prispeje aj Európska rada pre inováciu v rámci programu Horizont Európa.

Transformáciu prostredníctvom cielených opatrení v oblastiach, ktoré sa priamo dotýkajú investičných rozhodnutí súkromných investorov a verejných subjektov, v tomto širšom kontexte umožní investičný plán pre udržateľnú Európu.

4.1. Udržateľné financovanie ako kľúčový prvok finančného systému

Keďže súkromné spoločnosti a domácnosti budú musieť v nasledujúcom desaťročí poskytovať podstatnú časť udržateľných investícií, je nevyhnutné zaviesť jasné dlhodobé signály s cieľom usmerňovať investorov k udržateľným investíciám.

V záujme riešenia značného objemu investícií potrebných na dosiahnutie cieľov EÚ v oblasti klímy a širšej udržateľnosti Komisia v marci 2018 navrhla akčný plán pre financovanie udržateľného rastu⁹. Vychádzajúc z tohto akčného plánu, ktorý prispieva k budovaniu únie kapitálových trhov, sa položili dôležité základy pre rámce podporujúce mobilizáciu finančných prostriedkov na udržateľné investície. Týka sa to najmä taxonómie EÚ, zverejňovania informácií finančného odvetvia o udržateľnosti, ako aj referenčných hodnôt v oblasti klímy. EÚ podporuje koherentné prístupy a posilnený vplyv udržateľného financovania na celom svete v rámci medzinárodnej spolupráce, napr. prostredníctvom Medzinárodnej platformy pre udržateľné financie.

⁹ COM(2018) 97 final.

Komisia víta najmä nedávnu politickú dohodu spoluzákondarcov o nariadení, ktorým sa vytvára rámec na uľahčenie udržateľných investícií (taxonómia EÚ), ktorý bude presnejšie stanovený v delegovaných aktoch prijatých Komisiou. Taxonómia EÚ určí, či je hospodárska činnosť environmentálne udržateľná, a to na základe výkonnostných kritérií pre jej prínos k plneniu aspoň jedného zo šiestich environmentálnych cieľov.

Komisia takisto preskúma, ako možno taxonómiu EÚ využívať v kontexte európskeho ekologického dohovoru vo verejnom sektore nad rámec programu InvestEU. Hoci bola taxonómia pôvodne určená pre súkromných investorov, keď bude dostatočne vyvinutá, mohli by ju využívať aj subjekty verejného sektora. Je dôležité, aby došlo ku konvergencii noriem medzi súkromným sektorom a verejnými bankami/subjektmi, napríklad Európskou investičnou bankou.

Na základe akčného plánu z roku 2018 a vzhľadom na európsky ekologický dohovor Komisia predloží v treťom štvrtroku 2020 obnovenú stratégiu pre udržateľné financovanie s cieľom ešte viac zvýšiť objem udržateľného financovania. Spoločnosti budú musieť vo väčšej miere zverejňovať údaje o klíme a životnom prostredí, aby boli investori v plnej miere informovaní o udržateľných investičných príležitostiach a aby mohli lepšie nasmerovať svoje investície na podporu ekologického dohovoru. Komisia na tento účel preskúma smernicu o zverejňovaní nefinančných informácií. Okrem toho bude obnovená stratégia viesť k ďalšiemu zvýšeniu investičných príležitostí tak, že sa uľahčí identifikácia udržateľných investícií prostredníctvom jasných štítkov pre rôzne udržateľné investičné produkty a vypracovaním a uplatňovaním normy EÚ pre zelené dlhopisy.

Komisia:

- **v roku 2020 pripraví delegované akty o cieľoch taxonómie EÚ v oblasti zmeny klímy v roku 2020 a do konca roka 2021 pripraví delegované akty o ďalších environmentálnych cieľoch taxonómie EÚ.**
- **zváži možnosti využívania taxonómie EÚ v kontexte európskeho ekologického dohovoru vo verejnom sektore nad rámec Programu InvestEU.**
- **v prvom štvrtroku 2020 spustí verejnú konzultáciu o obnovení stratégie udržateľného financovania s cieľom predložiť obnovenú stratégiu v treťom štvrtroku 2020.**
- **v roku 2020 zavedie normu EÚ pre zelené dlhopisy a preskúma, ako táto norma, ako aj iné podporné rámce môžu zvýšiť verejné a súkromné finančné prostriedky na udržateľné investície.**

4.2. Verejnému sektoru bude poskytovať usmernenia a primerané prostriedky na uskutočňovanie udržateľných investícií.

Verejní aktéri sú v určitých odvetviach hlavnými investormi, najmä v oblasti infraštruktúry a verejných služieb. Verejné orgány musia v mnohých prípadoch zohrávať v súvislosti s udržateľnými investíciami vedúcu a koordinačnú úlohu. Je možné, že verejné orgány budú musieť investovať aj vtedy, ak sa na investovaní nemôžu podieľať účastníci trhu, najmä ak sa sociálne a environmentálne prínosy neprejavujú v súkromnej návratnosti, alebo ak

sa projekty považujú za príliš riskantné. Tam, kde tieto investície majú často cezhraničný charakter a účinky presahovania vo všetkých členských štátoch, Komisia musí zohrávať koordinačnú úlohu na úrovni EÚ.

Európsky semester poskytuje osvedčený rámec pre koordináciu hospodárskych politík a politík zamestnanosti, ktorý uľahčí potrebné investície EÚ a jej členských štátov do zelenej transformácie. Semester prispieva k identifikácii investičných priorít a prekážok v každom členskom štáte. V správach o jednotlivých krajinách budú dostupné zdroje financovania prostredníctvom fondov EÚ v súlade so špecifickými výzvami jednotlivých krajín uvedenými v týchto správach, okrem iného so zreteľom na klimatické, environmentálne a sociálnopolitické ciele. Spoločné úsilie EÚ a jej členských štátov by malo zabezpečiť, aby sa investície zameriavali na najudržateľnejšie projekty.

Komisia bude s členskými štátmi spolupracovať pri monitorovaní a porovnávaní postupov zeleného rozpočtovania. Uľahčí sa tým posúdenie toho, do akej miery sa v ročných rozpočtoch a strednodobých fiškálnych plánoch zohľadňujú environmentálne aspekty a riziká a ponaučenia z najlepších postupov. V preskúmaní európskeho rámca správy hospodárskych záležitostí sa budú uvádzať informácie o udržateľných verejných investíciách v súvislosti s kvalitou verejných financií. Bude to slúžiť ako podklad pre diskusiu o tom, ako zlepšiť fiškálnu správu EÚ. Výsledok diskusie bude tvoriť základ pre všetky možné budúce kroky vrátane toho, ako zaobchádzať s udržateľnými investíciami v rámci fiškálnych pravidiel EÚ, pričom sa zachovajú ochranné opatrenia voči rizikám udržateľnosti dlhu.

Komisia navrhne v odvetvových iniciatívach, vo financovaní z prostriedkov EÚ alebo v právnych predpisoch pre konkrétne produkty minimálne záväzné zelené kritériá alebo ciele pre verejné obstarávanie. Týmto minimálnymi kritériami sa fakticky stanoví spoločné vymedzenie „zeleného verejného obstarávania“, a tak sa umožní zber porovnateľných údajov od verejných obstarávateľov a stanoví sa základ pre posudzovanie vplyvu ekologického verejného obstarávania. Verejné orgány v celej Európe sa budú nabádať, aby do svojich verejných obstarávaní začlenili zelené kritériá a aby používali štítky. Komisia toto úsilie podporí usmerneniami, činnosťami odbornej prípravy a rozširovaním osvedčených postupov. Verejní obstarávatelia by zároveň mali podľa možnosti uplatňovať metodiky výpočtu nákladov na životný cyklus. Komisia vyzýva všetkých aktérov vrátane priemyslu, aby takéto spoľahlivé metodiky vypracovali.

Mala by sa uplatňovať zásada prvoradosti energetickej efektívnosti, aby sa zabezpečilo zohľadnenie energetickej efektívnosti vždy, keď je to relevantné. Pomohlo by to tiež vyhnúť sa plytvaniu zdrojmi spojenými s výrobou, prenosom, distribúciou a využívaním energie, ktoré v skutočnosti nie sú potrebné. Komisia poskytne usmernenia na uplatňovanie tejto zásady.

Komisia:

- počnúc týmto rokom začlení environmentálnu udržateľnosť ako neoddeliteľnú súčasť správ o jednotlivých krajinách v rámci európskeho semestra.
- počnúc rokom 2020 bude členským štátom každoročne pomáhať identifikovať ich investičné potreby a možnosti financovania z hľadiska udržateľnosti.
- v spolupráci s členskými štátmi bude monitorovať a porovnávať zelené rozpočtovanie.
- navrhne ďalšie právne predpisy a usmernenia k zelenému verejnému obstarávaniu.
- poskytne usmernenia k uplatňovaniu zásady prvoradosti energetickej efektívnosti ako súčasti investičných rozhodnutí.

4.3. Podporný rámec štátnej pomoci v prospech udržateľných investícií

Vo svetle politických cieľov európskeho ekologického dohovoru sa do roku 2021 zrevidujú príslušné pravidlá štátnej pomoci tak, aby podporovali nákladovo efektívny a sociálne inkluzívny prechod ku klimatickej neutralite do roku 2050. Pravidlá štátnej pomoci sa budú revidovať s cieľom poskytnúť verejným orgánom jasný, úplne aktualizovaný a účelný rámec na dosiahnutie týchto cieľov, a zároveň čo najefektívnejšie využiť obmedzené verejné finančné prostriedky. Pravidlá štátnej pomoci túto transformáciu podporia tým, že budú napomáhať správne typy investícií a výšku pomoci. Na celom trhu budú podporovať inovácie a zavádzanie nových technológií, ktoré sú šetrné voči klíme. V rámci toho Komisia zváži aj ďalšie zjednodušenie postupov schvaľovania štátnej pomoci pre regióny zapojené do spravodlivej transformácie. Uľahčí sa aj postupné vyradovanie fosílnych palív, najmä tých, ktoré najviac znečisťujú životné prostredie. Tým sa na vnútornom trhu vytvoria rovnaké podmienky. V tomto prípade pôjde najmä o usmernenia o štátnej pomoci v oblasti životného prostredia a energetiky.

Na dosiahnutie svojich cieľov do roku 2030 a ďalšiu dekarbonizáciu odvetvia elektrickej energie a hospodárstva do roku 2050 môžu členské štáty nadalej až do revízie využívať flexibilitu podľa platných pravidiel. Môžu sa napríklad rozhodnúť zvýšiť verejné investície do systémov obnoviteľnej elektrickej energie zamerané na výrobu lacnejšej a integrovanej zelenej energie a do zavádzania lacnejších a verejne prístupných nabíjacích infraštruktúr alebo systémov obehového hospodárstva, v ktorých sa napríklad opätovne využíva odpadové teplo alebo recykluje odpad.

Členské štáty sa môžu aj nadalej podobne spoliehať na súčasné pravidlá štátnej pomoci pri zmierňovaní sociálnych a regionálnych dôsledkov dekarbonizačných opatrení. Napríklad sa môžu rozhodnúť podporovať pracovníkov zasiahnutých zatvorením uhoľných baní, investovať do malých a stredných podnikov a startupov alebo do zvyšovania kvalifikácie a rekvalifikácie pracovníkov. Pokiaľ ide o kľúčové podporné technológie a prelomové inovácie, členské štáty môžu zhromaždiť finančné prostriedky s cieľom uvoľniť významné súkromné investície na uskutočnenie dôležitých projektov spoločného európskeho záujmu, a to aj v regiónoch, na ktoré má ekologická transformácia najvýraznejší vplyv.

Vďaka pravidlám sa zároveň naďalej zachová integrita vnútorného trhu a bude možné sledovať ciele súdržnosti zakotvené v Zmluve o EÚ, ktoré sú v centre európskej integrácie. Ich cieľom je znížiť rozdiely medzi úrovňami rozvoja jednotlivých regiónov podporou úsilia najviac znevýhodnených regiónov o dobehnutie ostatných. Znamená to predovšetkým to, že podpora verejne produktívnych investícií v prospech veľkých podnikov sa musí aj naďalej zameriavať na tie najchudobnejšie regióny, na ktoré bude mať ekologická transformácia vplyv (článok 107 ods. 3 písm. a) a c) ZFEÚ).

Za týchto podmienok sa budú súčasné pravidlá štátnej pomoci uplatňovať flexibilne a so zameraním na viaceré oblasti, ktoré sa z hľadiska transformácie na klimaticky neutrálne hospodárstvo javia ako kľúčové.

4.3.1. Flexibilnejšia štátna pomoc na podporu transformácie na klimaticky neutrálne výrobné procesy

Komisia schváli podporu členských štátov pre spoločnosti, ktoré dekarbonizujú alebo elektrifikujú výrobné procesy, pod podmienkou, že príslušné investície nie sú už podchytené hospodárskymi stimulmi a tieto spoločnosti znížia svoj vplyv na životné prostredie nad rámec noriem alebo referenčných hodnôt Únie.

V úsilí čo najviac znížiť náklady štátu by sa mala verejná podpora obmedziť na nevyhnutné minimum. V súčasných usmerneniach sa maximálna výška pomoci stanovuje zvyčajne na základe mimoriadnych nákladov na príslušnú investíciu v porovnaní s teoreticky alternatívnymi investíciami, ktoré sú menej šetrné k životnému prostrediu. Komisia posúdi, či by sa v prípade investícií, ktoré sú v súlade s prechodom ku klimatickej neutralite, mohli oprávnené náklady v budúcnosti namiesto toho stanoviť v závislosti od medzery vo financovaní, a to najmä v prípadoch, keď nejde o hypotetickú alternatívnu investíciu. Mohlo by to byť odôvodnené vzhľadom na ciele ekologického dohovoru a na skutočnosť, že takéto investície predstavujú dôležitý spôsob znižovania uhlíkovej stopy dotknutých zariadení a pomáhajú dosiahnuť klimatickú neutralitu.

4.3.2. Pomoc na zlepšenie energetickej efektívnosti budov

Členské štáty budú mať väčší priestor na investovanie do energetickej efektívnosti budov v zmysle usmernení o štátnej pomoci v oblasti ochrany životného prostredia a energetiky. Budú mať najmä väčšiu flexibilitu pri podpore mechanizmov financovania, ktoré sú výhodné pre spotrebiteľov elektrickej energie, napríklad zmlúv o energetickej výkonnosti. V rámci takéhoto mechanizmu investujú dodávatelia energetických služieb do modernizácie budov, aby boli energeticky efektívnejšie, a sú odmenení úsporami na spotrebiteľských účtoch za elektrinu.

Členské štáty budú mať väčšiu flexibilitu aj pri podpore modernizácie, ktorá sa týka energetickej efektívnosti budov, ako aj investícií do výroby energie z obnoviteľných zdrojov na vlastnú spotrebu.

Pri stanovovaní oprávnených nákladov na takéto projekty môže Komisia zohľadniť, že v mnohých prípadoch neexistuje žiadna kontrafaktuálna investícia.

4.3.3. Pomoc na centralizované zásobovanie teplom

Za určitých okolností možno podporu, ktorá sa obmedzuje na distribučné siete centralizovaného zásobovania teplom, vyňať z rámca kontroly štátnej pomoci ako

opatrenie v oblasti infraštruktúry, ktoré nemá vplyv na hospodársku súťaž a obchod. Platí to najmä vtedy, keď sú siete centralizovaného zásobovania teplom rovnako ako ostatná energetická infraštruktúra prevádzkované oddelene od výroby tepla, s prístupom tretích strán a regulovanými tarifikami.

Vo všetkých ostatných prípadoch štátnej pomoci sa v usmerneniach o štátnej pomoci v oblasti ochrany životného prostredia a energetiky stanovuje súbor podmienok, za ktorých možno schváliť podporu pre projekty centralizovaného zásobovania teplom. Pravidlá vyžadujú najmä to, aby investície viedli k vytvoreniu energeticke efektívneho systému centralizovaného zásobovania teplom, ako sa vymedzuje v smernici o energetickej efektívnosti. Pokiaľ ide o sumy, ktoré možno poskytnúť, v usmerneniach sa rozlišuje medzi intenzitami pomoci pri investičných nákladoch na zariadenia centralizovaného zásobovania teplom a takzvanou metódou medzery vo financovaní používanou na financovanie výstavby alebo modernizácie distribučnej siete.

Potenciál centralizovaného zásobovania teplom prispieť k prechodu na klimaticky neutrálne hospodárstvo môžu členské štáty uvoľniť tak, že v budúcnosti použijú ako alternatívu k maximálnym intenzitám pomoci stanoveným v usmerneniach v oblasti ochrany životného prostredia a energetiky metódu medzery vo financovaní aj v prípade centralizovaného zásobovania teplom.

Členským štátom by sa tiež mohlo umožniť poskytovať štátnu pomoc sieťam centralizovaného zásobovania teplom, ktoré nie sú súčasťou energeticke efektívnych systémov centralizovaného zásobovania teplom, ak sa investície do energetického zefektívnenia výroby tepla začnú do troch rokov od modernizácie siete.

4.3.4. Pomoc na zatvorenie uhoľných tepelných elektrární

Spaľovanie hnedého uhlia je jedným z najviac znečisťujúcich a uhlíkovo náročných spôsobov výroby elektrickej energie. Zatiaľ čo systém EÚ na obchodovanie s emisiami povedie k zníženiu uhlíkovo náročnej výroby elektrickej energie, viaceré členské štáty plánujú urýchliť postupné vyradovanie tepelných elektrární spaľujúcich čierne a hnedé uhlie. Členské štáty, ktoré sa v tomto kontexte rozhodnú poskytnúť pomoc na zatvorenie uhoľnej elektrárne, napríklad na kompenzáciu ušlých ziskov podnikov, ktoré nemôžu pokračovať v predaji elektrickej energie na trhu, by mali o takýchto plánoch informovať Komisiu. Komisia posúdi štátnu pomoc na takéto projekty priamo v zmysle zmluvy.

V tejto súvislosti Komisia preskúma najmä proporionalitu takejto podpory s cieľom predísť nadmernej kompenzáci. Členské štáty teda musia preukázať, že kompenzácia nepresahuje ušlý zisk, ktorý zariadeniu vznikol v dôsledku predpokladaného zatvorenia. Takisto je dôležité zabezpečiť, aby opatrenie už svojou štruktúrou minimalizovalo akékoľvek narušenie hospodárskej súťaže na trhu.

Treba pripomenúť, že pokiaľ štátna podpora, ktorá nesúvisí s hospodárskou činnosťou, najmä tá určená jednotlivcom (napr. sociálna podpora alebo pomoc na rekvalifikáciu) alebo na financovanie verejnej infraštruktúry, neposkytuje žiadnemu podniku nepriamu výhodu, nepodlieha pravidlám štátnej pomoci.

4.3.5. *Pomoc na obehové hospodárstvo*

Členské štáty získajú väčší priestor na podporu opatrení potrebných na prechod z lineárneho na obehové hospodárstvo: na recykláciu odpadu, opätovné použitie odpadového tepla, opätovné použitie CO₂ či triedený zber tokov odpadu. Táto flexibilita by sa mohla využiť pod podmienkou, že výška pomoci sa určí s prihliadnutím na všetky dodatočné príjmy, ktoré môžu priniesť investície do obehového hospodárstva.

Komisia:

- bude pokračovať v účinnom vykonávaní pravidiel štátnej pomoci, ktoré zásadne prispievajú k prechodu na klimaticky neutrálne hospodárstvo, a v oblastiach dôležitých pre tento prechod bude súčasné pravidlá uplatňovať flexibilne.
- do roku 2021 zreviduje príslušné pravidlá štátnej pomoci tak, aby odrážali politické ciele európskeho ekologického dohovoru, a podporí nákladovo efektívny prechod ku klimatickej neutralite do roku 2050.

5. ZABEZPEČIŤ: VYTVORENIE ZÁSOBNÍKA UDRŽATEĽNÝCH PROJEKTOV

V súčasnom kontexte vysokej likvidity trhu stojíme pred úlohou vytvoriť spoľahlivý zásobník investičných projektov v súlade s európskym ekologickým dohovorom. Množstvo dostupných investičných projektov zlučiteľných s očakávaniami a požiadavkami investorov zatiaľ nezodpovedá dopytu. Dostupné finančné prostriedky nie sú vyčerpané. Ako veľmi účinná pri prekonávaní rozdielov medzi konceptom a hospodársky životaschopným projektom sa ukázala byť poradenská podpora pre predkladateľov projektov.

Technická pomoc a poradenská podpora pomôžu na základe stanovených priorít určiť a pripraviť udržiateľné projekty a umožnia predkladateľom projektov vybudovať si kapacity s cieľom zjednodušiť prístup k finančným prostriedkom. Bude sa to organizovať na rôznych úrovniach od podpory verejnej správy pri vymedzovaní jej investičných plánov až po podporu individuálnych verejných a súkromných predkladateľov pri tvorbe a realizácii ich konkrétnych projektov.

5.1.1. *Podpora verejných správ*

Program na podporu štrukturálnych reforiem (a jeho nástupca, Program na podporu reforiem) bude členským štátom poskytovať technickú podporu pri navrhovaní a vykonávaní reforiem, ktorých cieľom je dvojité, klimatická aj digitálna transformácia. Obmedzené administratívne kapacity, povedomie a odborné znalosti orgánov verejnej správy v oblasti udržiateľnosti na celoštátnej, regionálnej aj miestnej úrovni členských štátov patria k hlavným prekážkam, ktoré bránia investíciám do udržiateľnej infraštruktúry a ochrany životného prostredia. Program pomôže zistiť, aké investičné možnosti ponúka oblasť čistej energie a aké akcie zvýšia tempo investícií do energetickej efektívnosti budov. Prostredníctvom programu na podporu reforiem Komisia podporuje členské štáty aj pri zostavovaní akčných plánov obehového hospodárstva, zeleného rozpočtovania či udržiateľného financovania a investícií.

5.1.2. Podpora predkladateľov projektov

Na úrovni predkladateľa projektu budú pôsobiť Poradenské centrum InvestEU a poradné iniciatívy Programu InvestEU s celkovým rozpočtom 500 miliónov EUR, ako navrhuje Komisia, a s poslaním určovať, pripravovať, vyvíjať, štruktúrovať, obstarávať a vykonávať investičné projekty. V prípade potreby môže aj zvyšovať kapacity predkladateľov projektov a finančných sprostredkovateľov vykonávať operácie súvisiace s financovaním a investíciami. V tejto komplexnej ponuke služieb budú zohľadnené aspekty udržateľnosti.

Poradenské centrum InvestEU bude verejným aj súkromným predkladateľom projektov a finančným sprostredkovateľom slúžiť ako jednotné kontaktné miesto, s cieľom uskutočňovať operácie súvisiace s financovaním a investíciami v prospech subjektov, ktoré čelia ťažkostiam pri získavaní prístupu k finančným prostriedkom. Súčasťou centra sa stane spoločná iniciatíva Komisie a Európskej investičnej banky na rozvoj projektov štrukturálnych fondov pod názvom Jaspers. Príslušné poradné iniciatívy v rámci Poradenského centra InvestEU by mohli nadviazať na Európsky nástroj miestnej pomoci v oblasti energie zameraný na podporu miestnych projektov v oblasti udržateľnej energie a čistej dopravy. Mohlo by zahŕňať aj iné poradné iniciatívy v rámci zložky pre udržateľnú infraštruktúru, ktoré by slúžili na podporu pri koncipovaní operácií udržateľných projektov súvisiacich s financovaním a investíciami v kľúčových oblastiach infraštruktúry (doprava, energetika, životné prostredie, širokopásmové pripojenie a digitálna prepojenosť). Osobitná pozornosť sa bude venovať aj technickej pomoci projektom, ktoré podporujú prírodný kapitál a riešenia inšpirované prírodou.

Verejní investori budú môcť využiť cielenú podporu zameranú na realizáciu ich projektov v praxi. Vďaka novozavedenému Nástroju na preverovanie udržateľnosti verejného obstarávania, ktorý vznikol na základe súčasného dobrovoľného mechanizmu *ex ante* pre veľké projekty v oblasti infraštruktúry, budú môcť využívať všetky možnosti na ekologizáciu obstarávania a zaručiť sa za udržateľnosť projektu a dodržiavanie najprísnejších environmentálnych noriem v celom dodávateľskom reťazci.

5.1.3. Súdržnosť a viditeľnosť

Komisia zabezpečí, aby sa podpora verejnej správy a každého projektu poskytovala koordinovane a tam, kde je to vhodné. Komisia dosahuje pri budovaní kapacít a činnostiach strategického plánovania pozitívne výsledky, ktoré by sa dali na účely ekologického dohovoru znásobiť a rozšíriť. V rámci príslušných následných programov budúceho viacročného finančného rámca sa rozšíri súčasná úzka spolupráca medzi útvarmi Komisie a Európskym centrom investičného poradenstva v prospech národných podporných bánk a investičných projektov, aby sa posilnila tvorba a realizácia udržateľných investičných projektov zhromaždených v zásobníkoch.

Portál InvestEU nadviaže na súčasný Európsky portál investičných projektov a bude naďalej slúžiť ako používateľsky ústretový, bezplatný online nástroj, ktorý podnikom a predkladateľom projektov EÚ pomáha nájsť financovanie, a to tak, že im poskytuje príležitosti na zviditeľnenie a nadviazanie kontaktov potrebných vo vzťahu k investorom na celom svete. Portál je zameraný aj na poskytovanie zásobníka investičných projektov v EÚ implementujúcim partnerom programu InvestEU, ktorí preskúmajú projekty v ich geografickej pôsobnosti a oblasti činnosti.

Komisia:

- poskytne členským štátom technickú podporu z Programu na podporu reforiem, aby im pomohla pri koncipovaní a vykonávaní reforiem na podporu rastu vrátane vývoja udržateľných investičných stratégií.
- poskytne súkromným a verejným predkladateľom udržateľných projektov špecializované poradenské služby prostredníctvom Poradenského centra InvestEU.
- navrhne nástroj na preverovanie udržateľnosti verejného obstarávania, ktorým sa zabezpečí ekologizácia verejných infraštruktúrnych projektov.

6. MECHANIZMUS SPRAVODLIVEJ TRANSFORMÁCIE

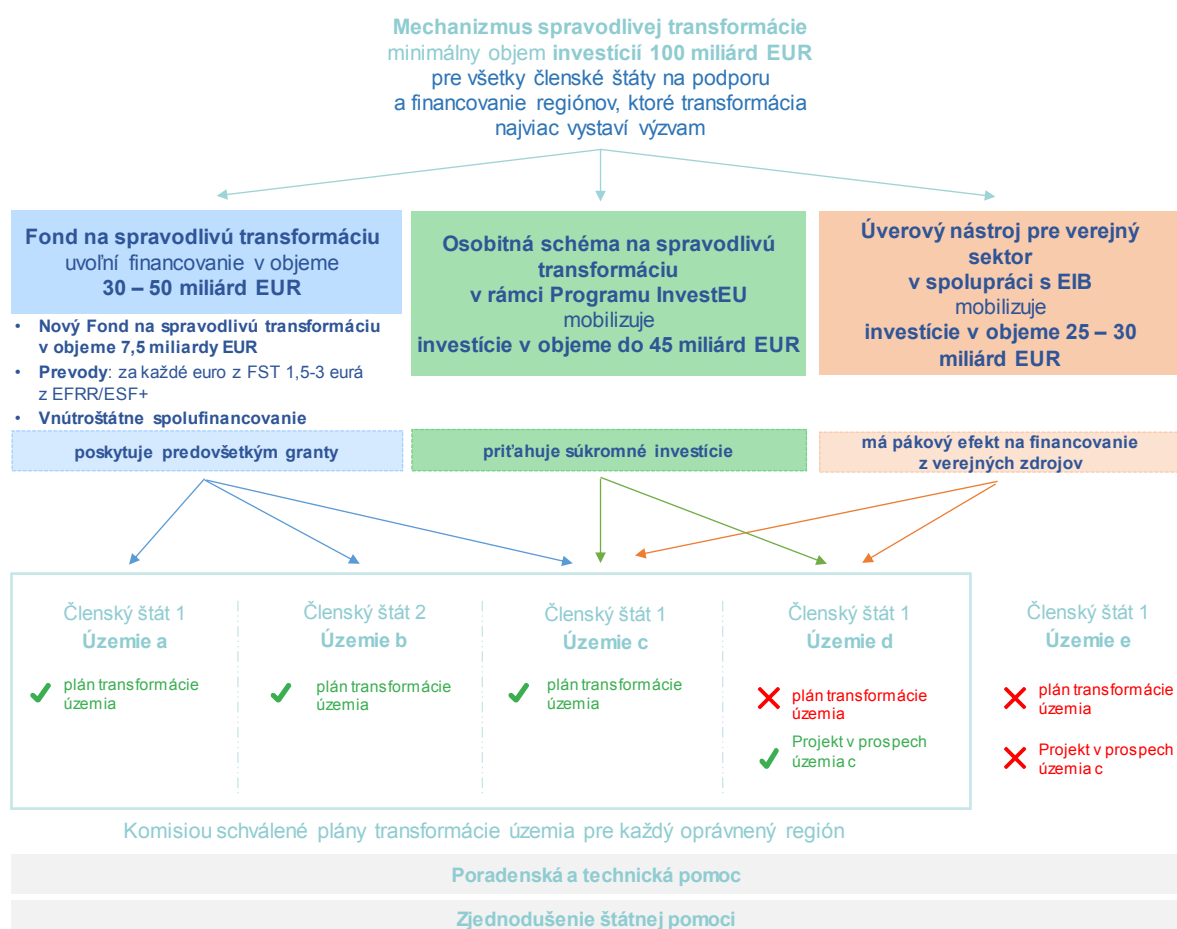
Prechod na udržateľné klimaticky neutrálne hospodárstvo si bude v celej Európe vyžadovať značné investície a silnú politickú odozvu na všetkých úrovniach. Hoci finančné prostriedky na ekologickú transformáciu budú potrebovať všetky regióny, pre niektoré územia to bude veľmi náročný proces. Klimatická neutralita si bude vyžadovať zásadnú reštrukturalizáciu ich ekonomík, štrukturálne zmeny v obchodných modeloch a nové zručnosti. To sa musí pri transformácii zohľadniť a riešiť, aby sa na nikoho nezabudlo.

Ťažba a prieskum fosílnych palív výrazne poklesnú a činnosti s vysokými emisiami skleníkových plynov prejdú hĺbkovými zmenami. Regióny a územia, ktoré sú od týchto činností do veľkej miery závislé, budú musieť reštrukturalizovať svoj priemysel, zabezpečiť, aby boli nové hospodárske činnosti schopné udržať celistvosť hospodárskej a sociálnej štruktúry, a poskytnúť príslušným pracovníkom potrebnú odbornú prípravu, aby si našli nové pracovné miesta. Bez potrebných sprievodných opatrení k transformácii nedôjde, pretože nebude spravodlivá ani sociálne udržateľná.

Komisia navrhuje riešiť osobitné problémy, s ktorými sa stretávajú niektoré regióny, pomocou mechanizmu spravodlivej transformácie, ktorý bude cielene povzbudzovať potrebné investície na týchto územiach. Mechanizmus spravodlivej transformácie bude pozostávať z troch pilierov, ktorými sú:

- Fond na spravodlivú transformáciu,
- osobitná schéma na spravodlivú transformáciu v rámci Programu InvestEU a
- nový úverový nástroj pre verejný sektor na dodatočné investície, ktoré má stimulovať Európska investičná banka.

Obrázok č. 4: Financovanie mechanizmu spravodlivej transformácie

Každý z pilierov bude poskytovať rôzne grantové a finančné nástroje, aby vznikol celý rad možností podpory v súlade s potrebami mobilizovať investície v prospech najviac postihnutých regiónov. Aby boli tieto tri piliere vzájomne súdržné, Fond na spravodlivú transformáciu sa bude využívať predovšetkým na poskytovanie grantov; osobitná schéma na transformáciu v rámci Programu InvestEU bude príťahovať súkromné investície a nový úverový nástroj pre verejný sektor na spravodlivú transformáciu bude mať pákový efekt na financovanie z verejných zdrojov. Popri týchto opatreniach sa bude príslušným regiónom a projektom poskytovať špecializované poradenstvo a technická pomoc. Mechanizmus spravodlivej transformácie bude zahŕňať pevný rámec riadenia zameraný na plány spravodlivej transformácie územia.

Jednotlivé súčasti mechanizmu spravodlivej transformácie by mohli spolu pomôcť zmobilizovať v regiónoch, ktoré transformácia najviac vystaví výzvam, investície v objeme 100 miliárd EUR v období 2021 – 2027. Všetky financované investície budú v súlade s cieľmi ekologického dohovoru.

Komisia okrem toho navrhne revíziu predpisov o Výskumnom fonde pre uhlie a oceľ s cieľom umožniť využívanie časti likvidovaných aktív Európskeho spoločenstva uhlia a ocele. To pomôže zachovať ročný výskumný program na úrovni aspoň 40 miliónov EUR,

a zároveň napomôže financovanie veľkých projektov zameraných na prelomový výskum a inováciu v oblasti čistej výroby ocele. Výskumné činnosti v uhoľnom odvetví sa budú zameriavať na regióny v procese transformácie v súlade so zásadami mechanizmu spravodlivej transformácie.

Okrem toho bude mechanizmus spravodlivej transformácie aj naďalej dopĺňať Fond EÚ na modernizáciu systému obchodovania s emisnými kvótami. Ďalších 14 miliárd EUR (na ktoré vplývajú prípadné úrovne cien uhlíka) sa v rokoch 2021 – 2030 zameria na nízkouhlíkové investície vo svojich desiatich prijímateľských členských štátoch (Rumunsko, Bulharsko, Maďarsko, Lotyšsko, Litva, Estónsko, Česká republika, Poľsko, Slovensko, Chorvátsko).

6.1. Pilier 1: Fond na spravodlivú transformáciu

Fond na spravodlivú transformáciu (FST) bude v rámci rozpočtu EÚ vybavený vlastnými finančnými prostriedkami vo výške 7,5 miliardy EUR, ktorými sa doplní návrh budúceho viacročného finančného rámca, ktorý Komisia predložila v máji 2018¹⁰. Cieľom fondu bude zmierniť sociálne a hospodárske náklady spojené s prechodom ku klimatickej neutralite.

Komisia v súčasnosti prijíma návrh nariadenia, ktorým sa zriaďuje Fond na spravodlivú transformáciu, ako aj návrh cielených zmien všeobecného nariadenia. Na sprístupnenie jedného eura z Fondu na spravodlivú transformáciu budú musieť členské štáty alokovať minimálne 1,5 EUR a maximálne 3 EUR z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a Európskeho sociálneho fondu plus. Tieto výdavky z rozpočtu EÚ budú doplnené vnútroštátnym spolufinancovaním v súlade s pravidlami politiky súdržnosti. To by mohlo priniesť celkovú sumu verejných finančných prostriedkov mobilizovaných prostredníctvom Fondu na spravodlivú transformáciu vo výške 30 až 50 miliárd EUR.

Fond na spravodlivú transformáciu bude prínosom pre územia s vysokou zamestnanosťou v oblasti ťažby a spracovania uhlia, lignitu, roponosnej bridlice a rašeliny, ako aj pre územia s priemyselnými odvetviami s vysokou intenzitou emisií skleníkových plynov, kde v dôsledku klimatickej transformácie dôjde k ukončeniu hospodárskej činnosti, resp. k vážnemu zásahu do nej. Úroveň podpory bude odrážať rozsah výziev na týchto územiach, pokiaľ ide o potrebu hospodárskej diverzifikácie a prechodu k činnostiam s nulovými emisiami uhlíka a nízkouhlíkovým činnostiam s potenciálom rastu, ako aj rekvalifikáciu pracovníkov s cieľom poskytnúť im potrebné zručnosti na získanie nových pracovných miest.

Fond na spravodlivú transformáciu pomôže transformovať tieto regióny, čo bude zásadné pre dosiahnutie uhlíkovej neutrality do roku 2050. Skombinuje výdavky na opatrenia v oblasti klímy a podporu na prekonávanie rozdielov medzi členskými štátmi a vnútri členských štátov. Fond na spravodlivú transformáciu sa preto bude implementovať v rámci politiky súdržnosti, ktorá je hlavnou politikou EÚ zameranou na zníženie regionálnych rozdielov a na riešenie štrukturálnych zmien v európskych regiónoch. Bude sa implementovať prostredníctvom zdieľaného riadenia v úzkej spolupráci s vnútroštátnymi,

¹⁰ COM(2019) 456 final.

regionálnymi a miestnymi orgánmi a zainteresovanými stranami. Tým sa zabezpečí zodpovednosť a vytvoria sa nástroje a štruktúry na účinný riadiaci rámec.

Fond na spravodlivú transformáciu poskytne podporu všetkým členským štátom so zameraním na tie, ktoré budú čeliť v rámci klimatickej transformácie najväčším výzvam. Zdroje sa alokujú medzi členské štáty na základe rozsahu výziev týkajúcich sa dekarbonizácie regiónov s najvyššou intenzitou emisií skleníkových plynov (v dôsledku príslušných priemyselných emisií), ako aj sociálnych výziev vzhľadom na možné straty pracovných miest v priemysle a v oblasti ťažby uhlia a lignitu, výroby rašeliny a ťažby roponosnej bridlice či potrebu následnej rekvalifikácie pracovníkov. S cieľom zabezpečiť, aby transformácia bola spravodlivá a prijateľná pre všetkých, sa pri alokácii zohľadní schopnosť členských štátov riešiť túto výzvu podľa úrovne ich hospodárskeho rozvoja.

Členské štáty budú musieť prostredníctvom osobitných plánov spravodlivej transformácie územia určiť oprávnené územia, a to na základe dialógu s Komisiou a v súlade so svojimi národnými energetickými a klimatickými plánmi. Tento dialóg bude založený na posúdení na územiach najviac postihnutých prechodom ku klimatickej neutralite a výziev v oblasti zamestnanosti a hospodárstva, ktorým budú čeliť podľa európskeho semestra. Členské štáty toto posúdenie zohľadnia pri vypracovaní plánov spravodlivej transformácie územia, pričom načrtnú proces transformácie a druhy plánovaných operácií. Tieto plány budú tvoriť prílohu k programom politiky súdržnosti zahŕňajúcim podporu Fondu na spravodlivú transformáciu, a Komisia ich prijme spoločne s týmito programami.

S cieľom zabezpečiť čo najefektívnejšie využitie zdrojov bude Fond na spravodlivú transformáciu môcť podporovať investície do transformácie existujúcich zariadení, a to aj v sektoroch v rámci systému EÚ na obchodovanie s emisiami, len ak tieto investície povedú k podstatnému zníženiu emisií a zároveň prinesú pozitívny dlhodobý príspevok k situácii v oblasti zamestnanosti na príslušných územiach v súlade s plánmi transformácie územia.

Plány spravodlivej transformácie územia – ústredný bod Mechanizmu spravodlivej transformácie

Plány spravodlivej transformácie územia budú ústredným bodom Mechanizmu spravodlivej transformácie, ako aj referenčným bodom pre všetky jeho piliere. V týchto plánoch sa stanovujú sociálne, hospodárske a environmentálne výzvy vyplývajúce z postupného ukončenia činností súvisiacich s fosílnymi palivami, resp. dekarbonizáciou procesov alebo produktov s vysokou intenzitou emisií skleníkových plynov. Takisto poskytnú prehľad procesu transformácie do roku 2030 vrátane potrieb v oblasti rozvoja, rekvalifikácie a obnovy životného prostredia a prístupu k ich integrovanému riešeniu, harmonogramu transformácie, typu plánovaných operácií a mechanizmov riadenia. To znamená, že opatrenia, ktoré má podporiť Fond na spravodlivú transformáciu, sa môžu medzi členskými štátmi a územiami líšiť, pokiaľ ide o stanovené priority a výzvy. Programovanie bude založené na posúdení poskytnutom v kontexte európskeho semestra. Členské štáty pri zohľadnení tohto posúdenia pripravujú plány spravodlivej transformácie územia, ktoré budú súčasťou programov v rámci Fondu na spravodlivú transformáciu. Schválenie plánov Komisiou otvorí dvere k vyhradenému financovaniu nielen z Fondu na spravodlivú transformáciu (1. pilier Mechanizmu spravodlivej transformácie), ale aj z osobitnej schémy na spravodlivú transformáciu v rámci Programu InvestEU (2. pilier) a z úverového nástroja pre verejný sektor EIB (3. pilier).

6.2. Pilier 2: osobitná schéma pre regióny zapájané do spravodlivej transformácie v rámci Fondu InvestEU

Mechanizmus spravodlivej transformácie bude zahŕňať aj osobitnú schému na spravodlivú transformáciu v rámci Programu InvestEU s cieľom vytvárať dodatočné investície v prospech najviac postihnutých regiónov. To umožní, aby nové hospodárske činnosti nahradili tie, ktoré je potrebné postupne ukončiť z dôvodu ich účinku na klímu a životné prostredie. V porovnaní s Fondom na spravodlivú transformáciu umožní aj investície do širšej škály projektov v súlade so širšou oprávnenosťou investícií v rámci Programu InvestEU. Program InvestEU bude podporovať okrem iného financovanie projektov v oblasti energetickej a dopravnej infraštruktúry vrátane plynárenskej infraštruktúry a diaľkového vykurovania, ale aj projektov v oblasti dekarbonizácie, hospodárskej diverzifikácie regiónov, sociálnej infraštruktúry a zručností. Takisto to umožní postihnutým odvetviam rýchlejšie sa prispôbiť druhom výroby, ktoré neškodia klíme. Financovanie v rámci Programu InvestEU môže podporiť ekonomicky životaschopné investície v týchto oblastiach, pričom sa zabezpečí komplementarita a synergie s Fondom na spravodlivú transformáciu.

Očakáva sa, že Fond InvestEU bude prostredníctvom záruky EÚ vo výške 38 miliárd EUR aktivovať dodatočné súkromné a verejné investície na podporu politických cieľov EÚ v budúcom VFR vo výške 650 miliárd EUR. Táto záruka je podporená kombináciou rozpočtu EÚ vo výške 15,2 miliardy EUR (t. j. 40 % miery tvorby rezerv) a podmienenými záväzkami v prípade zvyšku sumy.

Fond InvestEU môže byť efektívnym nástrojom na vytváranie významných dodatočných investícií do projektov spravodlivej transformácie v príslušných regiónoch. Na tento účel sa časť financovania v rámci Fondu InvestEU zameria na ciele spravodlivej transformácie. To by mohlo na podporu transformácie v príslušných regiónoch na roky 2021 – 2027 vygenerovať investície vo výške až 45 miliárd EUR s cieľom zohľadniť národné alokačné kľúče v rámci Fondu na spravodlivú transformáciu. Konečné využitie Fondu InvestEU však bude naďalej závisieť od dopytu a prípravy zásobníka projektov. Pri dosahovaní týchto cieľov bude kľúčová absorpčná kapacita príslušných regiónov. Celkový cieľ vo výške 45 miliárd EUR zodpovedá tvorbe rezerv vo výške približne 1,8 miliardy EUR z rozpočtu EÚ na Program InvestEU. Členské štáty budú môcť okrem toho prispieť časťou prostriedkov, ktoré im boli pridelené z Fondu na spravodlivú transformáciu, na podporu investícií prostredníctvom zaručených úverov alebo vlastného kapitálu zo zložky Fondu InvestEU, za ktorú zodpovedá členský štát. Bude potrebná cielená poradenská podpora na rozvoj zásobníka pripravovaných projektov. Na dosiahnutie tohto cieľa je nevyhnutné zabezpečiť primeranú úroveň záruky Programu InvestEU v rámci prebiehajúcich rokovaní o VFR.

Program môže byť využitý na podporu projektov v regiónoch, ktoré majú schválený plán spravodlivej transformácie územia podľa nariadenia o Fonde na spravodlivú transformáciu, resp. projektov, z ktorých majú tieto regióny prospech (aj keď sa nenachádzajú v týchto regiónoch samotných), ale len vtedy, keď je financovanie mimo území zapájaných do spravodlivej transformácie kľúčom k transformácii na týchto územiach. To je relevantné najmä v prípade projektov v oblasti dopravnej alebo energetickej infraštruktúry, ktoré zlepšujú prepojenosť na územiach zapájaných do spravodlivej transformácie. Investície sledujúce ciele spravodlivej transformácie sa môžu započítavať do cieľov v oblasti klímy a prispieť k dosiahnutiu 30 % cieľov v oblasti klímy stanovených pre Program InvestEU.

Takéto zameranie záruky InvestEU na ciele spravodlivej transformácie uvoľní oprávnené investície v rámci všetkých štyroch segmentov politiky a odrazí sa v podkladových finančných produktoch. Cílené stimuly pre implementujúcich partnerov možno ponúknuť prostredníctvom financií alebo výhodnejšieho krytia rizika pre projekty, ktoré sa majú realizovať v regiónoch zapájaných do transformácie. Cieľ spravodlivej transformácie bude zahrnutý do investičných usmernení InvestEU a dohôd o záruke s implementujúcimi partnermi. Okrem toho sa v rámci výzvy (výziev) na predkladanie návrhov adresovaných implementujúcim partnerom v rámci Fondu InvestEU uprednostnia tí implementujúci partneri, ktorí ponúkajú finančné produkty, ktoré prispievajú k cieľom spravodlivej transformácie. **Prostredníctvom Poradenského centra InvestEU sa poskytne osobitná technická pomoc na to, aby tieto projekty boli investičné podporiteľné, pričom na tento účel bude k dispozícii dodatočné finančné krytie.**

6.3. Pilier 3: Úverový nástroj pre verejný sektor v spolupráci so skupinou Európskej investičnej banky

Úverový nástroj pre verejný sektor v spolupráci s Európskou investičnou bankou podporí zvýšené investície verejného sektora v regiónoch, ktoré prechádzajú klimatickou transformáciou. Táto podpora prinesie zvýhodnené úvery pre verejný sektor. Tieto úvery by mali poskytnúť subjektom verejného sektora zdroje na vykonávanie opatrení na uľahčenie prechodu ku klimatickej neutralite. Podporované investície budú siahť od energie a dopravnej infraštruktúry, sietí diaľkového vykurovania, opatrení v oblasti energetickej efektívnosti vrátane obnovy budov, až po sociálnu infraštruktúru a ďalšie prípadne zahrnuté odvetvia. Podpora EÚ by mohla mať okrem iného formu dotácie úrokovej sadzby alebo investičného grantu financovaného z rozpočtu EÚ, ktorý sa skombinuje s úvermi, ktoré EIB poskytne obecným, regionálnym a iným verejným orgánom.

Geografické pokrytie bude rovnaké ako v rámci schémy na spravodlivú transformáciu v rámci Programu InvestEU (2. pilier Mechanizmu spravodlivej transformácie), t. j. projekty v regiónoch so schválenými plánmi transformácie územia, ale aj projekty v prospech týchto regiónov, avšak len keď je financovanie mimo území zapájaných do spravodlivej transformácie. Nástroj na spravodlivú transformáciu v rámci úverového nástroja pre verejný sektor má za cieľ ponúknuť takéto preferenčné podmienky financovania s cieľom podporiť investície verejného sektora v prospech najviac postihnutých regiónov. Bude zahŕňať aj poradenskú podporu s cieľom pomôcť pri vytváraní zásobníka projektov.

Podpora poskytovaná v rámci úverového nástroja verejného sektora bude dopĺňať produkty, ktoré ponúka Program InvestEU zameraný len na schému na spravodlivú transformáciu. Bude sa vzťahovať na projekty, ktoré nevytvárajú dostatočné trhové toky príjmov a ktoré by bez subvenčného prvku neboli schopné získať financovanie.

S príspevkom z rozpočtu EÚ vo výške 1,5 miliardy EUR a úvermi EIB vo výške 10 miliárd EUR na vlastné riziko môže úverový nástroj pre verejný sektor mobilizovať na roky 2021 – 2027 verejné investície vo výške 25 až 30 miliárd EUR. To zohľadňuje národný alokačný kľúč v rámci Fondu na spravodlivú transformáciu na podporu transformácie v príslušných regiónoch. Komisia predloží legislatívny návrh na zriadenie tohto nového úverového nástroja pre verejný sektor v marci 2020. Komisia môže neskôr preskúmať spoluprácu s ďalšími implementujúcimi partnermi, pretože potreby verejného sektora sa vyvíjajú.

6.4. Technická pomoc a poradenská podpora

Spravodlivá transformácia nebude závisieť len od finančných prostriedkov, ktoré sú k dispozícii na podporu investícií, ale aj od nasmerovania týchto prostriedkov na správne projekty. Pomoc sa poskytne členským štátom a regiónom prostredníctvom Platformy pre spravodlivú transformáciu, ktorú bude spravovať Komisia. Platforma bude vychádzať z existujúcej platformy pre transformujúce sa uhľové regióny, ktorá už podporuje regióny produkujúce fosílnu palivá v celej EÚ s cieľom dosiahnuť spravodlivú transformáciu, a nadväzovať na ňu. Bude poskytovať technickú a poradenskú podporu pri vypracovávaní plánov transformácie územia prostredníctvom siete odborníkov, ktorá uľahčí výmenu informácií medzi členskými štátmi, regiónmi, agentúrami a zainteresovanými stranami. Komisia už v prvom štvrtroku 2020 vyhlási výzvu na predkladanie žiadostí v rámci Programu na podporu štrukturálnych reforiem s cieľom v prípade potreby pomôcť členským štátom s prípravou ich plánov transformácie územia. Mechanizmus spravodlivej transformácie bude poskytovať aj poradenskú podporu a technickú pomoc prostredníctvom rovnakých prostriedkov, ako sa uvádza v oddiele 5.1.2.

Komisia:

- bude spolupracovať so spoluzákonnodarcami s cieľom pracovať na rýchлом prijatí nariadenia o Fonde na spravodlivú transformáciu a príslušných zmien všeobecného nariadenia.
- bude spolupracovať so skupinou EIB a inými implementujúcimi partnermi s cieľom implementovať schému na spravodlivú transformáciu v rámci Programu InvestEU po jej prijatí.
- predloží s EIB v marci 2020 nový legislatívny návrh týkajúci sa úverového nástroja pre verejný sektor.
- pomôže členským štátom a regiónom pri príprave plánov transformácie územia.
- poskytne technickú pomoc a poradenskú podporu s cieľom vytvoriť rozsiahly zásobník projektov v prospech regiónov zapájaných do spravodlivej transformácie.

7. ZÁVER A ĎALŠIE KROKY

Investičný plán pre udržateľnú Európu má zásadný význam pre mobilizáciu investícií potrebných na dosiahnutie ambiciózných cieľov stanovených v rámci Európskeho ekologického dohovoru. Tým, že sa Komisia v priebehu nasledujúceho desaťročia zaviazala prostredníctvom rozpočtu EÚ mobilizovať aspoň 1 bilión EUR udržateľných investícií, stanovila veľmi konkrétny cieľ, podľa ktorého sa bude monitorovať pokrok. Súčasťou plánu je aj záväzok, že budú využité všetky príslušné politické nástroje na to, aby sa súkromným a verejným investorom poskytol rámec, ktorý umožní maximálne možné udržateľné investície. Takisto bude obsahovať obnovený záväzok poskytnúť orgánom a predkladateľom projektov potrebnú podporu pri plánovaní projektov a ich realizácii. Vzhľadom na rozsah finančných potrieb je Komisia odhodlaná ďalej skúmať, ako mobilizovať dodatočné finančné prostriedky na dosiahnutie cieľov Európskeho ekologického dohovoru.

Mechanizmus spravodlivej transformácie, ktorý je súčasťou plánu, pomôže zabezpečiť, aby sa pri posune smerom k udržateľnej budúcnosti na nikoho nezabudlo. Regióny, ktoré sú najviac vystavené výzvam v súvislosti s transformáciou, budú v tomto úsilí podporované finančne aj administratívne.

Úspech Investičného plánu pre udržateľnú Európu bude závisieť od zapojenia všetkých príslušných zainteresovaných strán do jeho implementácie. Bude nevyhnutné, aby členské štáty a Európsky parlament počas rokovaní o nadchádzajúcom finančnom rámci zachovali vysoké ambície návrhu Komisie. Investičné spoločenstvo vrátane inštitucionálnych investorov, bánk, podporných inštitúcií a fondov súkromného kapitálu sa vyzýva, aby plne využívalo nový rámec pre udržateľné investície. Orgány členských štátov zasa budú musieť prevziať aktívnu úlohu pri určovaní, podpore a v prípade potreby aj spolufinancovaní takýchto investícií.

Komisia každý rok usporiada samit o udržateľných investíciách so zapojením všetkých príslušných zainteresovaných strán. Tento samit bude príležitosťou na zhodnotenie pokroku v rôznych pracovných oblastiach zahrnutých v Investičnom pláne pre udržateľnú Európu a na určenie nových možností činnosti. Komisia bude spolu s príslušnými partnermi naďalej skúmať ďalšie zdroje, ktoré by sa mohli mobilizovať na splnenie dlhodobých finančných potrieb transformácie, a inovačné spôsoby, ako tak urobiť. Komisia okrem toho v súlade so závermi Rady z decembra 2019 vypracuje a bude pravidelne hodnotiť environmentálne a sociálno-ekonomické vplyvy prechodu ku klimatickej neutralite a súvisiace investičné potreby, aby sa tieto vplyvy v prípade potreby riešili.